

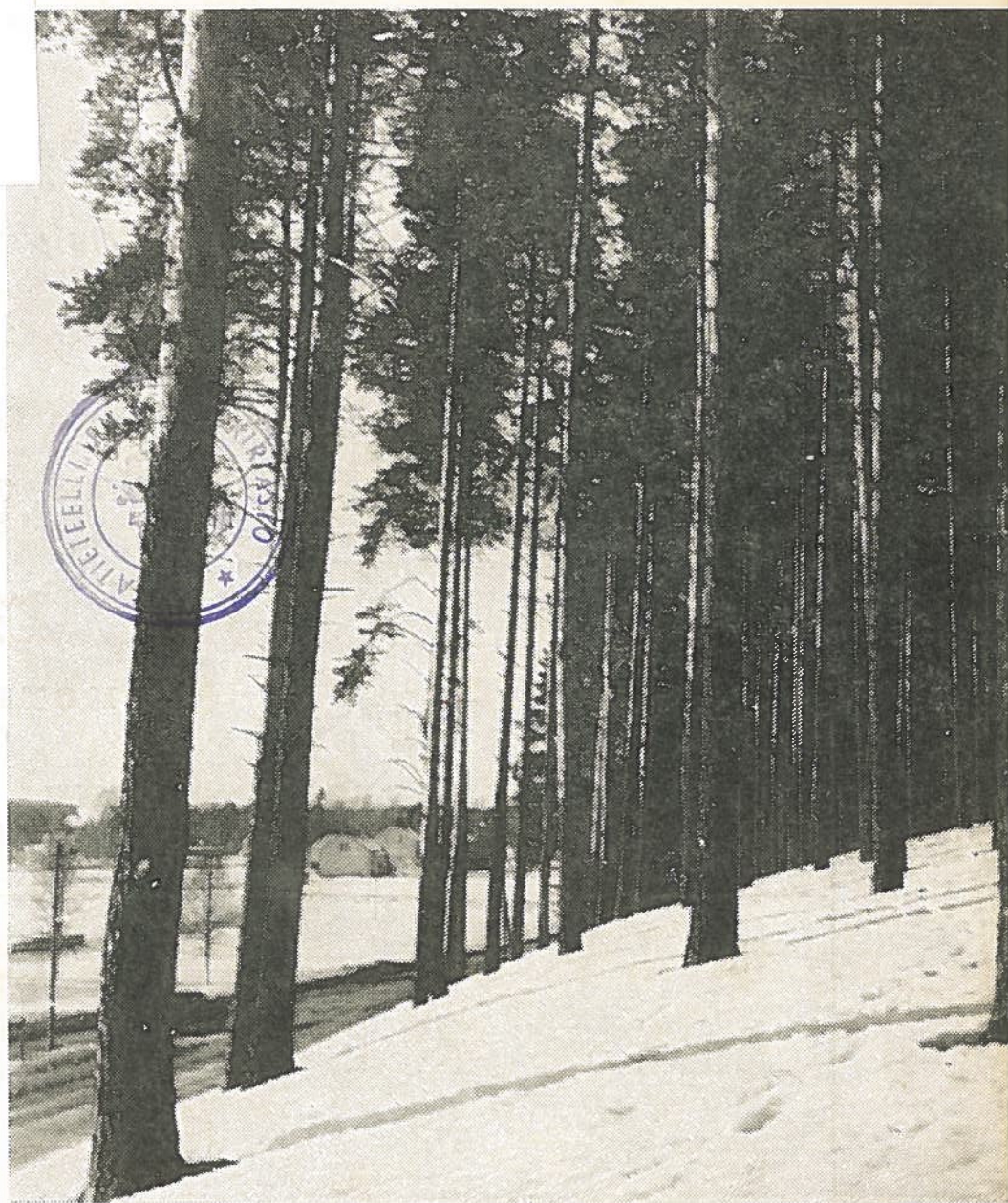
C2 13 13

VARASTOKIRJASTO

165 1946807

Vsk.

NURMEKSEN NUMERO

Karjalalan pojat

No 1
1959

MAANPUOLUSTUSVÄEN LEHTI

Deruskalliomme
— maanpuolustus

Rakennusliike
Aaltio ja Eskelinen Oy
JOENSUU

Joensuun
Vuota- ja Nahkakomppania Oy

RAUMA-REPOLA OY
Joensuun Tehtaat

POHJOIS-KARJALAN
KIRJAPAINO OY

TEHDASOSUUSLIIKE
TOHMAJARVI

Joensuun Ymp. Osuusmeijeri

Suomen Osuuskauppojen
Keskuskunta

Karjalainen Kauppa-Aitta
Arvi A. Lallukka

P. KOTILAINEN Oy
JOENSUU

VANHA APTEEKKI
JOENSUU

Karjalan Talo ja KARJALAN TALON RAVINTOLA I lk
★ ★ ★ KARJALAISTEN SUOSITTU KOKOONTUMISPAIKKA JOENSUUSSA ★ ★ ★

Nainen ja maanpuolustustyö

Suomen nainen, äiti, vaimo ja tytär — mikä hänen tehtävänsä perheessä sitten lieneekin — on kaikkina aikoina ollut tukemassa miehiä, silloin, kun nämä ovat joutuneet tarttumaan aseisiin. Naistemme käsiin ei ole tarvinnut aseita antaa. Heidän apunsa on ollut toisenlaista.

Voidaan väittää, että ilman naisten apua emme olisi tässä, missä nyt olemme! itsenäisenä kansana kaikesta huolimatta. Esimerkiksi viime sodissamme oli lukumääräisesti suuri se naisten määrä, joka lottina, sairaanhoitajina, sotilaskotisisarina, yms. välittömästi auttoi armeijaa joko sen etulinjoilla, taaemmissa portaissa tai kotirintamalla vapauttaen suuren joukon asekuuntoisia miehiä heille paremmin sopiviin tehtäviin.

Toinen suuri naisten ryhmä, jonka osuus henkissä mielessä on ollut arvaamattoman suuri, tahtoo usein unohtua. Tarkoitamme tässä niitä nuoria

äitejä, jotka jäivät joko odottamaan tai hoivaamaan pienokaisiaan silloin, kun heidän miehensä riensivät rajoja suojaamaan. Nämä naiset osoittivat hiltäistä sankaruutta huolehtiessaan yksin ja useimmissa tapauksessa valittamatta perheistään samalla pitäen kirjeenvaihdon avulla miehissään yllä rohkeata ja luottavaista mieltä. Heidän tukensa ja apunsa on kenties ollut suurempaa kuin mitä aavistammekaan.

Maanpuolustuksemme tarvitsee yhäti naista. Käytännön mahdollisuuksia on vähän, mutta nekin vähät olisi tarkoin käytettävä. Henki on tärkeintä. Sen ovat oman aikammekin vaaran ajat osoittaneet. Samaa löydämme historiamme lehdistä. Varsin selvästi sen toteamme talvisodan päiviltä.

Reserviupseeri- ja aliupseerikerhojemme naisjaostoissa tarjoutuu tilaisuus toimintaan rauhan oloissakin: maanpuolustustahdon luomiseen, sen ylläpitämiseen ja mikä tärkeintä, sen kasvattamiseen nousevaan polveen omassa perhepiirissä.

Maanpuolustustahtoisesti ja isänmaallisesti ajatteleva nainen, liity mukaan sisariesi joukkoon tukemaan ja toimimaan, kasvamaan ja kasvattamaan!

Nurmeksen Reserviupseerikerhon vuosikokouksen edustajat kukkaistervehdyksellä naisjaoston luona. Kuvassa vasemmalta rehtori Esa Kauppinen, kapt. Matti Puputti sekä naisjaoston johtokunnan jäsenet, rouvat Friede Puputti, Irene Haapalainen, Helmi Kaltiainen, Aili Nevalainen ja Suoma Kokki.

76 vuotta Nurmeksen Ampumaseuran perustamisesta

Nurmeksen Ampumaseuran nykyinen johtokunta kokouksessaan pohtimassa alkaneen vuoden toimintaan liittyviä yksityiskohtia. Henkilöt vasemmalta sihtööri, farmaseutti Otto Nevalainen, rehtori Jouko Salonen, metsätalousneuvoja Reino Laakkonen, puheenjohtaja suonkuivausteknikko Aaro Haapasalo, rahastonhoitaja rakennusmestari Yrjö Kauppinen, asemamies Raimo Rautjärvi ja ylikonstaapeli Toimi Heimonen.

Viime vuotena uudelleen perustetulla Nurmeksen Ampumaseuralla ovat vaalittavanaan kunniakkaat perinteet kuten toisaalla julkaistusta kirjoituksestaakin ilmenee. Seura on perustettu jo vuonna 1883, mutta jostain syystä lakannut toimimasta. Vuonna 1909 seura perustettiin uudelleen, mutta nukahti jälleen ensimmäisen maailmansodan aikana. Seuraa ei kuitenkaan tietävästi ole milloinkaan suorastaan lakautettu. Vapaussodan aikana ja sen jälkeen huolehti ampumaurheilusta Nurmeksessa ensin suojeluskuntajärjestö ja sen tultua lakkautetuksi reserviupseerikerho vaatimattomissa puitteissa, kunnes ampumaseura viime vuotena jälleen herätettiin henkiin. Jäljempänä eräitä kieliasultaan ja asiasisällöltään mielenkiintoisia kohtia seuran perustamisluvasta ja ensimmäisistä säännöistä.

Keisarillisen Majesteetin Korkeassa Nimessä, Hänen Suomen Senaattinsa päätös erään ylioppilaan A. Pfalerin ja lyseolaisen O. H. Bergströmin puolesta Keisarilliseen Senaattiin jätetyn kirjoituksen johdosta, jossa he, Nurmeksen pitäjään perustetun ampumaseuran valtuutettuina asiamiehinä pyytävät vahvistusta hakemuskirjoitukseen liitetulle ehdotukselle säännöiksi mainitulle seuralle, ollen sanottu Suomen kielellä laadittu ehdotus, ynnä ruotsalaisen käännöksen kanssa tähän otettuna, näin kuuluva:

NURMEKSEN AMPUMASEURAN SÄÄNNÖT.

I osa

Seuran tarkoitus ja kokoonpano

1 §

Nurmeksen Ampumaseura on Nurmeksen kuntalaisten kesken suostuttu yhteys, jonka tarkoituksena on kokea voimiensa mukaan hankkia seuduillensa kunnollisia ampumakalun käyttäjiä, ynnä tarkempaa seuraamista.

2 §

Seura kutsuu vuosikokouksessa kunniajäsenikseen innokkaimpia ampujia ja metsämiehiä kuntansa ulkopuolelta.

3 §

Jokainen maksava jäsen saa esitellä seuralle uusia, joiden vastaanottaminen tai hylkääminen kuitenkin on johtokunnan vallassa.

II osa

Seuran rahasto

4 §

Seura hankkii itsellensä vapaaehtoisista lahjoista sekä vuotuisista jäsenmaksuista ynnä kilpailuun osanottajien sisäänpääsyrähoista rahaston, josta kilpailukinnot sekä muut tarvittavat ja välttämättömät kulut suoritetaan.

5 §

Jokainen seuran maksava jäsen suorittaa seuran rahastoon: säätyhenkilöt kaksi markkaa vuodessa, sekä talonpoika ja nainen yhden markan.

Jos joku tahtoo kerrassaan ainaiseksi suorittaa jäsenmaksunsa: säätyhenkilö kymmenen markkaa: jos taas on talonpoika tai nainen, viisi markkaa.

Jatkaa sivu 4

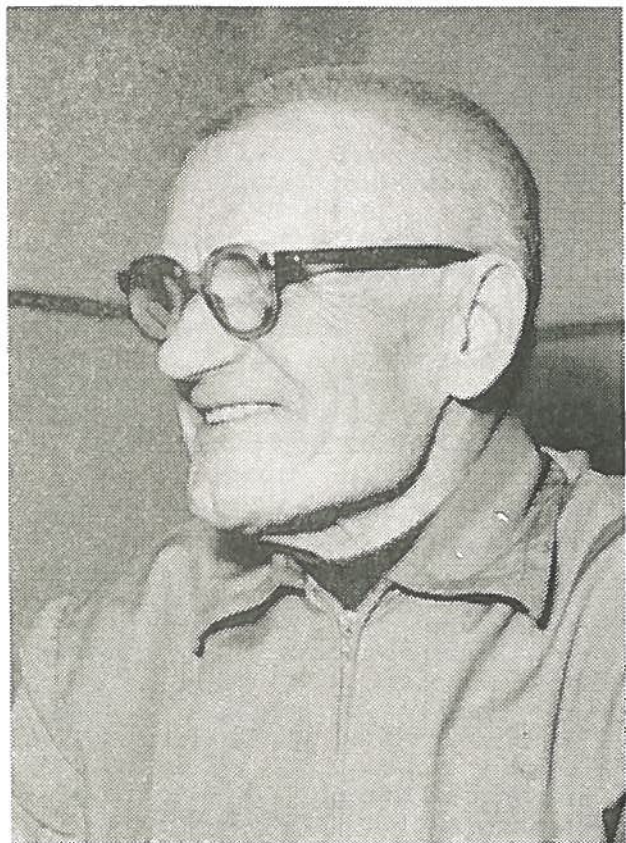
Ampumaseura itsenäisyytemme aamunkoitossa

Nurmeksen Ampumaseuran perustaminen 50 vuotta sitten kuului eräänä osana jääkäri liikettä ja vapaussotaa edeltäneisiin tapahtumiin, kertoo vuosisadan vaihteessa ja sen jälkeen Nurmeksen Yhteiskoulu käynyt sittemmin Nurmeksessä liikeapulaisena ja sen jälkeen kauppiana Valtimolla toiminut v. 1888 syntynyt nykyisin Nurmeksen Lehtovaaralla asustava J. V. Leinonen. Hänen nimensä oli Nurmeksen Ampumaseuran jäsenluettelossa 1909 ja tämän takia pyysimme häneltä lupaa saada haastatellen tiedustella ampumaseuran alkuvaiheita. Hän ei suhtautunut pyyntöön ainoastaan myötämieleisesti vaan innostui jopa laatimaan seuraavassa julkaistun kirjoituksen. Kertojamme muistaa, että seura perustettiin vuonna 1909, mutta uskoo, että se on jo olosuhteiden pakosta täytynyt suorittaa henkiinherättämällä v. 1883 perustettu, mutta sittemmin nukahtanut ampumaseura, koska vuosisadan alussa oli tilanne siksi kiireä, ettei ampumaseurojen perustamiseen olisi varmaankaan saatu lupaa. Leinonen kertoi lisäksi, että ammunta suoritettiin 50 vuotta sitten aina pystystä rengastauluihin, mutta joka laukauksen jälkeen käytiin katsomassa. Kirjoituksessa mainituista henkilöistä kerrottakoon vielä, että meijerinisännöitsijä Antti Korhonen oli niin suuri ja ahkera buurien — suurta sortajaa vastaan taistelleen pienen kansan — ihailija, että oli saanut korkonimekseen Buuri-Antti. Tohtori Edv. Backberg puolestaan oli pyssymiehenä kunnostautunut muuallakin kuin ampumaradalla, sillä hän oli mm. käynyt ampumassa Venäjällä kolme karhua. Ampumakilpailuissa ei mainittuna aikana ollut paljon yleisöä koska ne olivat puolittain salaisia. Kilpailut pidettiin Nurmesjärven rannalla lähellä hautausmaata.

Kysymykseenne, mistä sai alkunsa perustaa Nurmeksen Ampumaseura. Niin tämä on kysymys, jota haluaisin tässä yhteydessä selostaa jo aikaisemmilta nuoruusvuosiltani asti, ennen seuran perustamista.

Se oli isänmaallinen henki, joka johti tällaisiin ajatuksiin. Usea muukin, jo tavallaan sen ajan aktiivisti ajatteli ja uumoili, mikä on tulevaisuudessa isänmaan kohtalo.

Palaan aina Voimaliiton aikoihin asti, joka mielestäni sysäsi erittäin huomattavasti k.o. seurojen perustamista useampiin kyliin, joista muistaakseni Nurmes, Ylikylä ja Valtimo olivat ensimmäisinä. Olin Nurmeksen Yhteiskoulun oppilas, ehkä 16—17-vuotias, joululomalla kotonani, kun eräänä joulukuun iltana silloinen ylioppilas, nykyinen tohtori Rafael Engelberg ja kuvanveistäjä Alpo Sailo tulivat vieraaksi kotiini, sillä hekin olivat joululomalla Valtimolla tohtori Engelbergin kotona. Olimme Engelbergin naapurit. Heti tietysti virisi erittäin salainen keskustelu — sillä siihen aikaan, näin sanottiin, oli seinilläkin korvat — isänmaan tilanteeseen ja kohtaloon. Tällöin tohtori Engelberg esitti, eikö isäni ottaisi vastaan Voimaliiton »Grafton» kivääriä ja rupeaisi luotettavien ja tarkkasilmäisten miesten kanssa harjoittelemaan ampumista ja kiväärin käyttöä. (Isäni oli reservikoulun käynyt Juuassa.) Saatuaan isäni suostumuksen hän lupasi aseiden toimittaa. Joidenkin päi-

J. V. Leinonen

vien kuluttua kivääri ilmestyi aivan tietämättä talon makuukamarin sängyn alle, muutamine kymmenine lyijypanoksineen, jotka olivat noin pikkusormen pituisia ja paksuisia. Ko. kiväärit ovat nykyisin, jos kenellä niitä on, museotavaraa. Mitään Voimaliittoa ei Nurmeksessä ollut, vaan aseet tulivat salateitä myöten Nurmekseseen.

Muistan, kun ensi kerran oli ampumaharjoitus tapaninpäivänä Ylä-Valtimon järvellä, joka oli kotini lähellä ja johon isäni oli kutsunut kuulut eränkävijät Pekka Suhosen ja Risto Nevalaisen, sekä talollisen Antti Meriläinen, joka oli käynyt Kuopion vakinaisen sotakoulun. Näin oli ensimmäinen harjoitus Ylä-Valtimolla. Ylikylässä tiedän myöskin olleen samanlaisia harjoituksia, joissa tiesin samanlaisia Grafton kiväärejä olleen Pyysärkän Lauri Tolvasella, mv. Paa-vo Pyykösellä ja mv. Herman Pulkkisella.

En myöskään malta tässä yhteydessä olla huomauttamatta kouluvuosieni aikana laulu- ja soittojuhlista Nurmeksen Mikonniemellä, joissa juhlapuhujana oli Aksei Rauanheimo. Juhlapuhetta pitäessään alkoi kulkea hiljaisia kuiskeita, että Bobrikoff on ammuttu. Joku kävi Rauanheimolle hänen parhaillaan juhlapuhetta pitäessään korvaan kuiskaamassa tästä tapahtumasta, jolloin puhuja sai aivan kuin uutta eloa ja intoa isänmaalliseen puheeseensa, sillä hän oli tosi syyttävä kaunopuhuja Jumalan armosta. Kuiske levisi myöskin yleisön keskuuteen ja silloin olivat tutut ja tuntemattomat tuttavina ja ystävinä keskenään. Tun-

tui kuin sänmaan taivas olisi kirkastunut. Tätä kirkkautta ei kestänyt kauan. Tilanne vaan rupesi hivut-tamalla kiristymään, routa- ja sortovuodet jatkuivat edelleen.

Näihin aikoihin vaikuttivat Nurmeksessa sellaiset suuret hahmot kuin tohtori E. Backberg ja apteekkari M. Calonius. Heidän ansiostaan moni nuorukainen ja isänmaanystävä joutui heidän vaikutuspiiriinsä ja heidän isänmaallisten ajatustensa ohjattavaksi taiste-lussa silloista sortovaltaa vastaan, sillä he olivat to-dellisia suorasekäisiä pelkäämättömiä isänmaanystä-viä.

Nämä seikat ja silloinen tilanne kiteyttivät ampu-maseuran perustamista Nurmekseen, tämä on minun uskonni. Näistä miehistä tuli myöhemmin todellisia tu-ki-pylväitä ja jääkäri liikkeen suojelijoita, jääkäri liik-keen etappipaikkojen järjestelijöitä ja jääkärien huol-tajia. Välttämättä on tässä yhteydessä mainittava sel-laiset miehet kuin Buuri-Antti Korhonen ja Ulrig Damsten, joiden erittäin suuri panos oli jääkäri liik-keen ja jääkärien tukena ja turvana.

Alkuaikoina ampumakilpailuja pidettiin varsinkin niissä kylissä, joissa Voimaliiton henki oli aiemmin vaikuttanut. Kilpailuissa näitä Voimaliiton aseita ei käytetty, syystä, että panoksia säästettiin muka pa-hojen päivien varalle, vaan olivat kilpailuissa pieni-reikäiset tehtaan valmistamat luodikot (vinsesterit) ja maaseppien tekemät »rihlat». Ampumamatkat oli-vat 50—75 metriä aseista riippuen. Näihin kilpailui-hin ottivat osaa ne jotka muistan: tohtori Backberg, kauppias Otto Ahonen, maanvilj. O. V. Timonen, Buu-ri-Antti Korhonen ja seppä Kuokkanen, eversti Kalle Kuokkasen isä.

Seppä Kuokkanen oli erikoinen »rihlaseppä», joka oli tullut laajalti kuuluksi hyvien suustaladattavien rihlapyssyjen valmistajana. Oli elämys katsella hänen valmistautumistaan ampumakilpailuissa. Ensiksikään hän ei halunnut antaa minkäänlaista arvoa tehtaassa valmistetuille vinsestereille, sillä hän piti suustaladatta-vaa rihlapyssyä tarkimpana ampuma-aseena. Joka kerran ja melkein jokaisen lakauksen jälkeen mes-sinkirassilla puhdisti pappi pyssynsä, sillä hänellä tähän työhön riitti aikaa ja evästä, eihän Luoja ollut kiireydestä virkkanut mitään. Ja entä ne välttämät-tömät silmälasien puhdistukset. Niitä toimia oli elä-mys katsella ja kuunnella hänen leikinlaskujaan ja niinpähän aina kilpailuissa palkinto tuli.

Kai ajan henki ja isänmaallinen mieli vaikutti sen ajan nuorisossa ja niinpä pappi Kuokkasen Kalle-poika eräänä päivänä hävisi kotoaan mennessä salatieta Saksaan ja vuosien kuluttua palasi jääkäriinä Suo-meen, kohoten everstiksi itsenäisen Suomen armeijas-sa. Samoin myöskin tekivät liikeapulaiset Eetu Heik-kinen ja Eino Hakkarainen. Jääkäri Eetu Heikkinen kohosi myöskin everstiksi Suomen armeijassa, Eino Hakkarainen kaatui heti Saksasta palattuaan vapaus-sodassa Raudussa, muistaakseni jääkäri luutnanttina. Niinkuin edellä olen koettanut omana mielipiteenäni selostaa, niin johtui Nurmeksen ampumaseuran hen-kiinherättäminen isänmaallisista vaikutteista vuonna 1909 tavallaan edes pienenä vastapainona sortovaltaa vastaan, sillä elettiin juuri näihin aikoihin todel-lista sorto- ja routavuosien aikaa. Huomautan erikoi-sesti, että seuran nimi olikin ampumaseura, eikä met-sästysseura, sillä ampumaseuran nimellä oli sinä aika-

76 vuotta . . . Jatkoa sivulta 2

6 §

Jäsenmaksut ovat suoritettavat rahastonhoitajalle yleisessä kokouksessa. Ne, jotka tämän laiminlyövät, pyyhitään pois jäsenluettelosta. Sama rangaistus kohtaa myös sitä seuran jäsentä, joka todistettavasti rikkoo metsästysasetuksia vastaan.

III osa

Seuran ja sen rahaston hallinto ja hoito

7 §

Seuran yhteisten asiain keskustelemista varten pidetään vuosittain yksi varsinainen kokous Heinä-kuun ensi lauantaina ennen samanvuotista kilpa-ammuntaa. Väliaikoina hoitaa seuran asioita ylei-sessä kokouksessa yhdeksi vuodeksi valittu johto-kunta, jossa on yksi puheenjohtaja, yksi rahaston-hoitaja sekä neljä jäsentä (puheenjohtajan ynnä rahastonhoitajan virat voidaan myös yhdistää samaan henkilöön, jossa tapauksessa tästä yhdistyksestä syn-tyvä yhden miehen vajuus johtokunnassa palkitaan yhden uuden jäsenen valitsemisella). Johtokunnalla on myöskin tarpeen vaatiessa valta kutsua seuran jäsenet ylimääräiseen kokoukseen.

8 §

Kullakin seuran jäsenellä on ääntövalta sen kokouksissa. Äänestys tapahtuu äänien enemmis-töllä. Vaalissa on, jos erimielisyyttä syntyy äänes-tettävä suljetuilla lipuilla.

9 §

Kutsumus yleiseen kokoukseen sekä kilpailuun on tehtävä kahdesti »Karjalattaressa» (eli muussa enim-män levinneessä paikkakunnan lehdessä) sekä kah-desti seurakunnan kirkossa.

10 §

Varsinaisessa kokouksessa ovat seuraavat asiat esille otettavat:

- 1:ksi Tilintarkastajain kertomus kuluneelta vuo-delta;
- 2:ksi Uuden johtokunnan ynnä tilintarkastajain vaali seuraavaksi vuodeksi;
- 3:ksi Lähinnä olevasta kilpa-ammunnasta;
- 4:ksi Muut asiat, joita johtokunta tai joku seu-ran jäsen nostaa.

na kantavampi merkitys, sen ajan aatteille ja usein mainitulle isänmaan asialle. Myöskin olen siinä vah-vassa uskossa, että nämä kaikki toiminnot niinkuin jo alussa mainittu Voimaliitto ja ampumaseurat Nur-meksessa, Ylikylässä ja Valtimolla, kuin myöskin muissakin eri kylissä johtivat aktivistiliikkeeseen omalta osaltaan aivan ratkaisevasti ja josta aikaa myöten oli suuri apu ja ansio tulevalle jääkäri liik-keelle. Juuri näistä kylistä ja kylien taloista kehittyi-vät jääkäriemme etappipaikat, joissa he saivat suo-jaa, hoitoa ja opastusta vaarallisilla taipaleillaan. Oli-han moni koti avoinna ja apuna heidän vaikealla matkallaan.

Kertomukset jääkärien salateistä ja etappipaikoi-ta ovat asia erikseen, jotka seikat ja tapahtumat par-haiten muistavat ja tietävät kertoa ne henkilöt, jotka olivat kosketuksissa salateitä kulkeviin jääkäriin.

11 §

Johtokuntaan sekä tilintarkastajiksi voidaan sament miehet uudelleen valita.

12 §

Kaikki ulosmaksumääräykset päättää johtokunta ja ovat ne puheenjohtajan allekirjoitettavat, ennen kuin rahastonhoitaja ne suorittaa. Suurempia kuin viidenkymmenen markan maksuja ei ole lupa tehdä ilman seuran erityistä suostumusta.

13 §

Johtokunta hoitaa seuran yhteisiä asioita sen päätösten ja ohjeiden mukaan, sekä valmistaa yleisessä kokouksessa seuralle esitettävät asiat.

14 §

Rahastonhoitajan on viimeistään 14 päivää ennen yleistä kokousta annettava tilikirjat tilintarkastajille, jotka ne tarkastuskertomuksen kanssa jättävät yleiseen vuosikokoukseen.

IV osa

Seuran kilpa-ammunnoista

15 §

Kilpa-ammunnoita pidetään kerran vuodessa Elokuussa Nurmeksen kirkon tienoolla.

16 §

Näissä kilpa-ammunnoissa jaetaan parille pilkaan osajille palkintotuomarien arvostelun mukaan palkintoja (rahassa, tavaroissa ja kiitoslauseina), joiden ynnä sarjain luvun ja suuruuden edellinen vuosikokous määrää.

17 §

Maksut osanottajilta kilpailuun määrää edellinen vuosikokous. Näistä keräytyvät varat lankeavat seuran rahastoon.

V osa

Muutoksia näissä säännöissä

18 §

Muutosta »Nurmeksen Ampumaseuran» säännöissä ei saa tapahtua muutoin kuin jos kaksi kolmattaosaa (2/3) sitä varten julkisesti kokoonkutsutussa kokouksessa läsnäolevista jäsenistä sitä yksimielisesti vaatii.

19 §

Seuran hajoittaminen saapi tapahtua, ainoastaan siinä tapauksessa, että sen jäsenten luku niin vähenee, ettei sen luulla voivan vastata tarkoitustansa.

Annettu Keisarillisessa Senaatissa ja Sen Talousosastossa Helsingissä, 18 p:nä Tammikuuta 1883.

Keisarillinen Senaatti on antanut edellä mainitun hakemuksen itsellensä esittää ja katsoo hyväksi sallia puheena olevan yhdistyksen perustettavaksi sekä hyväksyä ja vahvistaa noudatettavaksi edellä olevan ehdotuksen säännöiksi sille. Jota kaikki asianomaiset alamaisuudessa noudattakoot.

Keisarillisen Majesteetin Korkeassa Nimessä
Hänen Suomen Senaattinsa:

F. af Forselles
H. Molander
A. Mechelin
V. Zilliacus
Yrjö S. Forsman

C. Okerblom
Oscar Norrmén
T. von Hellens
L. Mechelin

Samuel Segersträhle

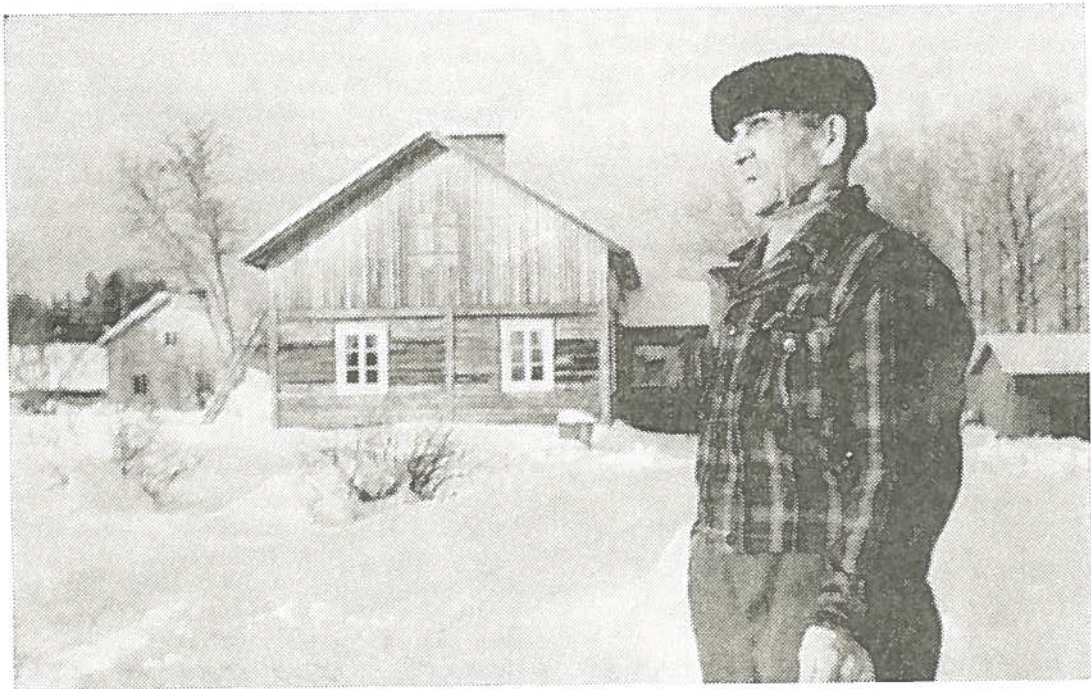
Oikein suomennetuksi todistaa, Keis. S. Senaatin Yleisessä kansliassa, Helsingissä 5 p:nä Helmikuuta 1883

A. Alhberg.

Pohjoiskarjalaisten varuskuntien tammikuun sotaharjoituksesta Polvijärven maastossa. Keltaisten (P-KR) miehiä tulilla valmistamassa partiomuonastaan ateraa. Oikealla jääkäri M. Sihvonen Lieksasta puita pilkkomassa ja takana kersantti E. Turunen, osasto K:n väpeli, ja jääkäri E. Niskanen Nummelta.

MAALUOTSINA ETAPPITEILLÄ

Jääkärien etappitien »maaluotsi» Antti Tolvanen kotinsa pihamaalla Nurmeksen Ylikylän Hoikalla. Taustalla etappina toiminut Tolvasen talo, Reittola, joka tosin ei enää ole jääkäri-liikkeen aikaisessa asussaan, vaan uusittuna.

Maamme itsenäistymisen historiassa on jääkäri-
like yksi kauneimpia lukuja, mutta valitettavasti tie-
toisuus siitä on vähenemässä varsinkin nuorison kes-
kuudessa. Siksi ei ole ihme, että moni jääkäri-
liikkeen toimintaan suuriarvoisella tavalla vaikuttanut
henkilö saattaa elää syrjässä ja unohdettuna. Eräs
heistä on Reitolan isäntä Antti Tolvanen Nur-
meksen Ylikylän perillä. Siellä Hoikalla asustaa lähi-
vuosina 80 vuoden ikään ehtivä vaari kotitilallaan
niin kuin asui myös yli 40 vuotta sitten, jolloin etap-
pitien tarve Karjalasta Kainuuseen kävi ilmeiseksi.
ja Hyrynsalmelle saakka. Siinä olivat ulkonaiset syyt,
miksi Antti Tolvasesta tuli eräs etappitien keskeisim-
mistä henkilöistä, mies joka yli 50 kertaa opasti yk-
sin, kaksin tai kolmin etappitietä kulkevia Kainuu-
seen sillä seurauksella, että apteekkari Matti Calo-
nius ryhtyi häntä maaluotsiksi nimittämään.

Antti Tolvanen ei halua teoillaan levennellä eikä
hänen kanssaan tahdo juttu aluksi oikein lähteä
käyntiin, mutta ei hän sentään lähetä tyhjin toimin-
kaan takaisin vieraita, jotka ovat tulleet häneltä jää-
käriajan muistoja kyselemään. Näitä muistoja vaaril-
la onkin runsaasti. Kaikki alkoi siitä, kun Viiliilän
Matti eli Matti Tolvanen ja jääkäri-
liikkeen yhtenä hommamiehenä silloin Nurmeksessa toiminut Paavi-
lainen tulivat hänen luokseen kysymään hänen ta-
loaan etappitaloksi ja häntä oppaaksi. Nykyisin Reit-
tolaan mentäessä on Ylikylän ja Saramon yhdystieltä
poikettava lähellä Siltapuron siltaa ja kuljettava tästä
suunnilleen pohjoiseen viitisen kilometriä. Reittola
oli siis riittävän syrjässä ja kun muita ei ollut tähän
hommaan, niin ryhtyipä hän.

Ensimmäinen tehtävä oli suunnitella, tiedustella

ja tunnustella yhdessä silloisen jääkäri Oeschin kans-
sa etappitie Ylikylästä Ristijärvelle. Jo tämä oli vai-
herikas tehtävä, mutta yhteistyö sujui hyvin, sillä
kertojamme tunsivat salot sekä polut ja Oesch puoles-
taan osasi luontevasti valehdella niin, ettei todellinen
tehtävä tullut ilmi. Miehet olivat milloin vuori-
insinöörejä, milloin vuotakauppiaita tahi elukan ostajia.
Reittola sijaitsi sopivasti sivussa ja Antti Tolvanen
oli mies, joka osasi samota salojen halki Sotkamoon
Kerrankin näissä merkeissä Oesch tarjosi tapaamal-
leen talon isännälle sonnivasikasta melko hyvän hin-
nan, niin hyvän, että toverinsa pelkäsi sen tulevan
hyväksytyksi ja heidän saavan sonninin ristikseen. Toi-
nen oli kuitenkin niin etevä, että osasi tehdä järjel-
lisiä tarjouksia, mutta kuitenkin sellaisia, etteivät
isännät niitä hyväksyneet.

Etappitien kulki-
joista oli melkoinen osa Venäjältä
paenneita saksalaisia ja itävaltalaisia sotavankeja. En-
simmäisenä heitä oli opastettava kolmen miehen ryh-
mä. Saattajina oli Nurmekselta mukana kaksi hen-
kilöä, joista toinen käytti nimeä Kahma ja toinen oli
Damstenin tytär. Tulijat menivät pari kilometriä vi-
kaan ja kyselivät Reittolaa Sopolta, jossa öisiä kulki-
joita ihmetelleille olivat selitykseksi sanoneet vie-
vänsä taloon viestiä sukulaisen kuolemasta. Pakolai-
set yöpyivät Reittolassa ja aamulla lähdettiin käve-
lemään kohti Hyrynsalmea. Takaisin tullessa olivat
toiset saatettavat jo Valtimon Sivakkavaarassa vas-
tassa. Ensimmäistä matkaa seurasi yli 50 muuta ja
niin sai maaluotsi opastaa Karjalasta Kainuuseen
asumattomien salojen halki koko joukon toistasataa
jääkäriä ja pakolaista. Reittolaan opastettavat ohjat-
tiin Nurmekselta käsin. Tuojina olivat mm. Pyysär-

kän Lauri Tolvanen, sekä Saarelaisen veljekset Kalle ja Veikko, joista toinen kerrankin toi saatettavat Ylikylän läpi Reittolaan vaikka venäläiset olivat parhailaan kartoitustöissä Ylikylän pelloilla.

Etappitie kulki Ylikylän Reittolasta Valtimon Sivakkavaaran Lippolaan, sieltä Sotkamon puolelle Palovaaraan ja edelleen Rasiin sekä Juholan kylän Tervoon. Nämä välit olivat maaluotsin varsinaista toiminta-aluetta joskin toisinaan matkat ulottuivat aina Hyrynsalmellekin saakka kuten edelläkin jo kerrottiin. Epäilysten välttämiseksi oli keitettävä kokoon monet valheet. Eräänkin kerran poikkesi kertojamme opastusmatkallaan Sotkamon kirkolla tuttavaansa Sopolan Iikkaa tapaamassa, mutta sai heti kuulla, että santarmit käyvät talossa myötäensä ja niin isäntä työnsi hänelle kirveen kainaloon. Kirvestä ei kuitenkaan ollut aikomuskaan käyttää lyömäaseena, sillä kun santarmit hetimiten tulivatkin sisään, kysyi kertojamme tuttavaltaan, että sinnekö sitä entiselle työmaalle, johon toinen vastasi myöntävästi. Santarmit eivät osanneet epäillä muka halontekoon lähtevää miestä.

Kerran oli muuan pakolainen eksynyt Saramon suuntaan ja metsästämissä ollut Urho Peltonen sekä Ilmari Lukkarinen toimittivat miehen oikeille jäljille. Kun eksynyt oli sitten saatettu salojen halki hän oli niin kiitollinen, että vedet silmissä hyvästeli. Saatettavien rajaton kiitollisuus tekikin nuo matkat paljon helpommiksi ja mieluisammiksi. Pakolaisten lisäksi kuljivat etappitietä monet jääkärit, mutta kun nimiä ei kysytty eikä ainakaan oikeita nimiä sanottu, ei kertojallamme ole täyttä tietoa siitä keitä nuo savotomiehen valepuvussa kulkeneet olivat. Aarne Sihvo oli heistä ainakin yksi ja hän lainasi Pietarista tulomatallaan vielä saattajaltaan passinkin.

Saatettavat tarvitsivat mikä mitäkin. Kerrankin oli muuan pakolainen saanut Nurmeksen kauppalassa itselleen liian pienet kengät, mutta sai ne vaihdetuksi saattajansa kanssa, joka puolestaan joutui tulemaan paluumatkalla Sivakkavaarasta kotiin paljasjaloin, koska kengät eivät hänelle sopineet. Myös rahan tarpeessa olivat saatettavat, sillä pakolaiset eivät osanneet maan kieltä ja rahattomina heidän olonsa olisi taipaleella ollut entistä orvomp. Muuan pakolainen kirjoitti saamastaan rahasta saksankielisen kuitin, jonka kanssa kertojamme meni apteekkari Caloniuksen luokse kysymään, saapiko tällä reseptillä rahaa. Sahan sillä ja vastaisuudessa luvattiin tällaiset kuitit lunastaa. Etappitie ei toiminut rahan voimalla vaan isänmaallisessa innostuksessa ja inhimillisestä auttamisen halusta, mutta silti tarvittiin myös rahaa. Rahaa saattiin mm. Helsingistä, mutta sen kuljettaminen olikin vaikea tehtävä. Setelien kun tuli olla huomiotaherättämättömän pieniä, jolloin rahalähetysten koko oli suuri. Näiden vaikeuksien takia eräsikin »halkorahojen» noutaja jäi kokonaan palaamatta. Todennäköisesti joutui kiinni. Seuraavana lähti asialle sotkamolainen sepän tyttö ja toi kuin toikin rahat. Kun tyttöä lähdettiin saattamaan hevosella rekikytydissä piti välillä pysähtyä hevosta syöttämään ja lämmittelemään. Esimerkiksi Palovarassa, jossa oli savotan väkeä satoja miehiä, olisivat matkalaiset ilman uusia keinoja herättäneet liiaksi ihmetystä. Niinpä sovittiin, että tyttö on ollut Helsingissä leikkattavana ja nyt häntä tuodaan heikkona toipilaana kotiin. Niin

Kartanlukukilpailujen tuloslaskennasta

Reserviupseeriliiton vanhojen maastokilpailusääntöjen mukaan tapahtuva kartanluvun tuloslaskenta oli melko monimutkaista ja tämän johdosta yritettiin löytää yksinkertaisempia menetelmiä. Tuloksena olivat uudet säännöt vuonna 1956, mutta nämäkään eivät saavuttaneet varuksetonta kannatusta, vaan näyttää siltä, että jatkuvasti etsitään parempia menetelmiä. Yksinkertaistamisen seurauksena on mm. virheprosentti-käsite hyljätty, mikä on valitettavaa seuraavassa esitetyin perusteluin.

Eri kartanlukutehtävien tulisi olla keskenään tasa-arvoisia, jottei joissakin harvoissa tehtävissä onnistuminen tai epäonnistuminen pääsisi ratkaisevasti vaikuttamaan lopputulokseen. Koulutuksellisesti mielessä ja kilpailun vaihtelevuuden kannalta on kuitenkin suotavaa, että tähytysetäisyydet ovat eripitkiä. Tällöin saattaa syntyä tilanne, jolloin kaksi kilpailijaa onnistuu saamaan kaikki tehtävät oikein yhtä lukuunottamatta. Toinen erehtyy 200 metrin etäisyydellä olevan pisteen kohdalla niin paljon, että antaa vahingossa oman tähytyspaikkansa koordinaatit. Tällöin on esim. 1:20.000 karttaa käytettäessä hänen virheensä 10 virhemillimetriä. Toinen kilpailija erehtyy 3.000 metrin etäisyydellä olevassa pisteessä 300 m eli 10 prosenttia tähytysetäisyydestä, ollen hänen virheensä 15 mm. Jos nyt virhe otetaan suoraan milleissä tai millit muutetaan ajaksi, niin 115 mm eli 10 prosenttia tähytysetäisyydestä erehtynyt häviää tuolle toiselle, jonka virhe oli 10 mm ja 100 prosenttia tähytysetäisyydestä. Kuitenkin on tuon oman paikkansa koordinaatit antaneen tekemä virhe käytännöllisesti katsoen suurempi ainakin jos kuvittelemme, että hän toimii tulenjohtajana. Jos siis virheiden suhteellisuutta ei säilytetä, on vaara suuri, että kilpailu suorastaan ratkaistaan muuta-

tyttö kannettiin hellävaroen tupaan lämmittelemään ja yhtä varovaisesti takaisin rekeen. Savotan väki vain säähliteli kun noin huonona pitää olla matkan teossa. Pälkähästä pääsemiseksi olikin kekseliäisyys paras keino. Paavilainen olisi kyllä varustanut maaluotsin pistoolein ym. asein, mutta tämä ei tahtonut, sillä kiipeliin jouduttaessa aseita ei kuitenkaan voi valehdella olemattomiksi. Kertojamme oli joutua vaikeuksiin kerrankin rahalähetystä Ristijärvelle työnjohtaja Kautoselle viedessään. Merkkinä piti olla katkaistun tulitikun heittäminen lattialle, miehet kun eivät ennestään tunteneet. Sattui kuitenkin työnjohtajalla olemaan tilinmaksupäivä ja miehiä oli talossa paljon. Tällöin oli tulitikut vähällä loppua kesken kun asianomainen ei hetikohtakaan huomannut merkkiä.

Antti Tolvanen ei tyytynyt hoitamaan ainoastaan etappitietään, vaan tietäen isänmaan vapautumisen olevan kyseessä pyrki mukaankin laitettuaan sitä varten jo sukset ja muutkin varusteet kuntoon, mutta häntäpä ei laskettukaan vaan piti hänen tyytyä jäämään omaan tärkeään tehtäväänsä maaluotsiksi näyttämään reittejä erikoislaatuisten karikkojen lomitse.

T. J. A.

Nurmeksen kerhojen toiminnasta

Nurmeksen Reserviupseerikerho on ehtinyt toimia vasta kymmenkunta vuotta vaikka kerho saavuttaa-kin vajaan kahden vuoden kuluttua 20 vuoden iän. Kerho perustettiin vähän ennen jatkosodan alkua ja ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin kapt. V. Volanen. Kerho herätettiin uudelleen toimimaan v. 1949, josta alkaen vuoteen 1952 oli puheenjohtajana maanmittausinsinööri, kapt. Toivo Oikkonen. Seuraavat kaksi vuotta oli kerhon johdossa metsätalousneuvoja, kapt. evp Reino Laakkonen. Seuraavat puheenjohtajat olivat opettaja Toivo Kaltiainen ja myymälänhoitaja Veikko Haapalainen, molemmat kapteenoja ja olivat puheenjohtajana kaksi vuotta. Kapt. Haapalaisen jouduttua sodanaikaisten sirpaleiden vaatimuksesta vähentämään yhdistystoimintaansa

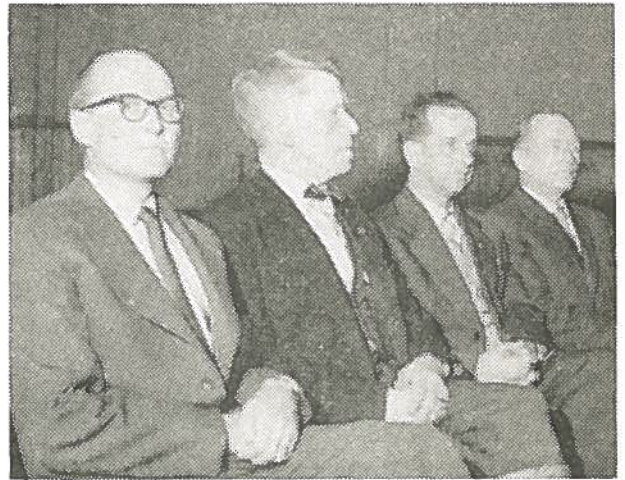
mien harvojen kaukana olevien etäisyyspisteiden kohdalla ja tällöin pääsevät myös satunnaiset tekijät ja aniharvoin kokonaan eliminoitavissa oleva paikallistuntemus näyttelemään hyvinkin ratkaisevaa osaa.

Koska lähellä ja kaukana olevien etäisyyspisteiden yhtä tarkkaa osoittaminen kartanlukupaikalla tuottaa vaikeuksia, niin tuntuisi kohtuuttomalta, että niiden kohdalla sovellettaisiin samaa metrimääräistä rankaisumenettelyä. Sensijaan jos virheet otetaan prosentteina tähystysetäisyydestä, niin tulevat eri tehtävät keskenään tasavertaisiksi.

Koulutuksellisessa mielessä pitäisin tärkeänä, että kartanlukukilpailuissa olisivat tähystysetäisyydet vaihtelevia ja samasta syystä asettaisin 200—3.000 metrin tähystysetäisyyksistä lyhyemmät tärkeämpään asemaan kuin pitkät. Tapahtuu kuitenkin päinvastoin jos virhe määrätään esim. milleinä ilman suhteellisuutta. Maastopisteiden määrittämistä lyhyillä etäisyyksillä pitäisin tärkeänä siksi, että niitä tarvitaan sotilastehtävissä useimmin, esim. suunnitautuminen, jv- ja krh-miehet sekä heidän aseittensa kantamat, tykistön maalit varmuusetaisyyden päässä omista joukoista, suomalainen peitteinen maasto jne.

Virheprosenttikäsité hylättiin todennäköisesti pääasiassa laskennallisista syistä. Prosenttikäsitteen säilyttäminen ei kuitenkaan vaikeuta laskentaa liiaksi jos tuloslaskenta organisoidaan esim. siten, että kilpailijoilta pyydetään maalipisteiden koordinaatit kirjallisesti tietyllä tarkkuudella. Tällöin jää laskentakonttorilta kokonaan pois hankala karttojen käsittely ja jos koordinaatit pyydetään esim. alle 1200 metrin etäisyydellä olevien pisteiden kohdalla 20 metrin ja kauempana olevien 50 metrin tarkkuudella ja jos kunkin tehtävän virheprosentti määrätään korkeintaan 50:ksi, niin voidaan virheprosentit lukea suoraan taulukoista, joiden valmistaminen ennen kilpailua ei ole ylivoimainen tehtävä. En halua väittää, että tässä esitetty tapa olisi paras mahdollinen, mutta sen löytämiseksi olisi hyvä saada aikaan keskustelua asiasta — muuallakin kuin saunassa kilpailujen jälkeen.

Topi Toivanen.

Kuvassa vasemmalta Nurmeksen Reserviupseerikerhon nykyinen puheenjohtaja aluemetsänhoitaja Mikko Jaakkola, kenraalimajuri Raappanan jälkeen toiseksi kunniajäseneksi kututtu rehtori Esa Kauppinen sekä kaksi edellistä puheenjohtajaa myymälänhoitaja Veikko Haapalainen ja op. Toivo Kaltiainen.

saatiin kuluvan vuoden alussa kerhon johtoon aluemetsänhoitaja, yliluutnantti Mikko Jaakkola.

Kerhon toiminta on rajoittunut pääasiassa nais-toimikunnan myötävaikutuksella ja toisinaan yhdessä reservin aliupseerien kanssa järjestettyihin kerhoiltoihin, joissa on yleensä ollut pääasiallisena ohjelmana sotilasaiheiset esitelmät ja elokuvat. Kerho on osallistunut ja järjestänyt talkootoimintaa. Kerhon aloitteesta ryhdyttiin paikkakunnalla joitakin vuosia siten järjestämään jälleen itsenäisyyspäivän ja jouluaaton tilaisuuksia kunniavartioineen sankarihaudalla.

Useat erilaiset sekä pistooli- että pienoiskiväärikilpailut ovat olleet säännöllisesti ohjelmassa. Vajaat kaksi vuotta sitten kerho sai vuokrata tontin omaa majaa varten Ritoniemestä ja ostaa poissirrettäväksi tarkoitettun entisen yhteislyseon vahtimestarin rakennuksen, mutta koska talo on saanut toistaiseksi olla entisellä paikallaan on kerho saanut siitä pieniä vuokratuloja, joten ei kaikkia tarvittavia varoja ole tarvinnut kerjätä. Kuluneena talvena saatiin käyntiin herrasmieskilpailut, jotka ovat käsittäneet mm. sotilasaiheisia tietokilpailuja, aseiden tuntemusta, kartta- tehtäviä, sotilasterminologiaa ja eri lehtiin nojautuvaa tietoutta suurvaltojen asekehityksestä. Herrasmieskilpailut — joiden nimi ei ehkä ole paras mahdollinen — järjestettiin valitettavasti sarjaksi, joka osanottajamäärää ajatellen ei ehkä ollut niin hyvä ratkaisu kuin jos jokainen kilpailu olisi järjestetty täysin erillisenä. Kerhon toiminnasta puuttuu tällä hetkellä lähinnä omia suunnistus- sekä kartanlukukilpailuja ja vastaavia talvikilpailuja.

Nurmeksen seudun Reservin aliupseerit r.y:n vuosikokouksen osanottajat. Eturivissä vasemmalta piirin puheenjohtaja kauppias Arvi A. Lallukka, kokouksen puheenjohtaja ylikonst. Esko Mörsky, ylikonst. Toimi Heinonen, työnjohtaja Matti Juntunen ja kuorimauksenvalvoja Pauli Pursiainen. Taaempänä vasemmalta ostajaintarkkailija Eino Saastamoinen ja yhdistyksen ensimmäinen kunniajäsen asentaja Matti Ruokolainen sekä seuraavina mv. Martti Eskelinen, maatalousteknikko Martti Rajalahti, asemamies Raimo Rautjärvi, mv. Jorma Piironen, ylioppilas Risto Kajo, asemapäällikkö Mikko Oksa, palopäällikkö Esko Rissanen, korjaamon omistaja Pekka Ahvanainen ja toimistonhoitaja Teuvo Huotari.

Nurmeksen seudun Reservin aliupseerit r.y. on saanut olosuhteet — menossa on vasta neljäs toimintavuosi ja jäsenmäärä on vasta vajaat viisikymmentä — huomioonottaen toimintansa melko hyvään vauhtiin. Yhdistyksen ensimmäiset puheenjohtajat olivat asemapäällikkö Mikko Oksa sekä ostajaintarkkailija Eino Saastamoinen ja nyt on toista vuotta puheenjohtajana ylikonstaapeli Toimi Heinonen. Yhdistys on osallistunut säännöllisesti itsenäisyyspäivän, tammisunnuntain ja muiden vastaavien merkkipäivien juhlallisuuksien järjestämiseen ja jäsenet ovat runsaslukuisesti osallistuneet reserviupseerikerhon kanssa yhdessä järjestettyihin esitelmä- ja kerhoiltoihin. Viime syksynä saatiin alulle autosuunnistuskilpailut yhdistyksen järjestäessä haasteottelun reserviupseereita vastaan. Ampumatoiminta on niinikään edistymässä hyvää vauhtia ja tulokset samoin kuin osanottajien määrätkin ovat kasvaneet. Viime talvena pidettiin ensimmäiset ampumahiihtokilpailut ja viime kesänä osallistuivat yhdistyksen jäsenet runsaslukuisina Hukkavaaran ampumaradan kunnostustalkoisiin. Ampumaurheilun edistymistä on odotettavissa yhdistyksen puitteissa, vaikka paikkakunnalle onkin perustettu myös varsinainen ampumaseura.

Yhdistyksen jäsenmäärä on vasta noin kymmenen prosenttia siitä, mitä se voisi olla, mutta jäsenmäärän kohottamiseksi on tarkoituksena ryhtyä ponteiviin toimenpiteisiin mm. siten, että eri kyliin valitaan yhdysmiehet, jotka pitävät reservin aliupseeriyhdistysten toimintaa ja tarkoituksena selvittää kylätilaisuuksia ja muutoinen yrittävät vetää mahdollisimman monta aliupseeria mukaan. Etenkin pidetään tärkeänä sodanjälkeisen aliupseeripolven mukaansaantia omiin yhdistyksiin ja sitä tietä maanpuolustustyön piiriin.

Asetus sotilasvirikapuvun käytöstä

Tasavallan presidentti on 29. 1. 54 antanut asetuksen muiden kuin vakinaisessa väessä palvelevien henkilöiden oikeudesta käyttää sotilasvirikapukua.

Puolustusministeriön, puolustuslaitoksen ja rajavartiolaitoksen upseerien ja erikoismestarin viran vakinaiselle haltijalle, musiikki- ja farmasianupseerilla sekä sotilasmestarin ja aliupseerin toimen vakinaisella haltijalla on, vapauduttuaan omasta pyynnöstään tai hänestä itsestään riippumattomasta syystä puolustusministeriön, puolustuslaitoksen tai rajavartiolaitoksen palveluksesta, oikeus käyttää sotilasvirikapukua sotilaallisissa juhlatilaisuuksissa itsenäisyyspäivänä, puolustusvoimain lippupäivänä ja vainajien päivänä kunniakäynneillä ja kunniavartiossa sankarihaudoilla, Suomen sotien muistojuhlissa ja joukko-osastojen vuosijuhlissa, sotilashenkilöiden häissä ja hautajaisissa, upseerien ja reservin upseerien yhdistysten juhla- ja kilpailutilaisuuksissa sekä edustettaessa tällaisia yhdistyksiä sekä tilaisuuksia joiden suhteen tasavallan presidentti tai puolustusministeri on erikseen määrännyt.

Sama oikeus on myös reservin upseerilla ja henkilöllä, joka on palkittu Vapaudenristin Mannerheimin kunniamerkillä.

Edellä 2. kappaleessa mainittu henkilö, jolla on puolustusministeriön, puolustuslaitoksen tai rajavartiolaitoksen palveluksessa vähintään 20 eläkevuotta, on oikeutettu käyttämään sotilasvirikapukua myös kaikissa niissä tilaisuuksissa, joissa siviilihenkilöt esiintyvät juhlapuvussa.

KERHOJEN TOIMINNASTA 1958

Ilomantsin Reserviupseerikerhon toimintakertomus vuodelta 1958

Kerhon jäsenmäärä oli kertomusvuonna 43 varsinaista ja 6 kannattavaa jäsentä.

Kerhoiltoja on pidetty 10.

Jäseniä kerhoilloissa käynyt 144 ja muita 102. Huhtikuun hengellisessä kerhoillassa oli puhujana prof. Pentti Kaitera.

Huhtikuun, syyskuun, lokakuun ja marraskuun kerhoillat olivat yhteisiä reservialiupseeriyhdistyksen kanssa. Joulukuun kerhoillan sijasta vietettiin pikkujoulu.

Pohjois-Karjalan piirin talvimestaruuskilpailuihin Onttolassa osallistui kerhostamme 4 upseeria. Vänr. Erkki Kolmonen 3 sija, vänr. Jukka Sorsa 5 sija.

2. 3. järjestettiin yhdessä paikallisen aliupseeriyhdistyksen kanssa talvikilpailu, johon osallistui 9 upseeria ja 24 aliupseeria. Kilpailun voitti alik. Alpo Kukkonen, toiseksi sijoittui vänr. Jorma Pykkänen.

11. 11. järjestettiin samoin aliupseeriyhdistyksen kanssa yhteinen yösuunnistuskilpailu harjoitusmielessä. Siihen osallistui 5 upseeria ja 6 aliupseeria. Paras partiomme sijoittui neljänneksi.

Reservialiupseeriyhdistyksen haastamiin pilkki-ongintakilpailuihin Pohjalammilla 13. 4. 1958 osallistui kerhostamme 4-miehininen joukkue. Kilpailun voitti aliupseeriyhdistyksen joukkue.

Helmikuun hengellisessä kerhoillassa 10. 2. 1958 perustettiin kerholle naisosasto, joka on arvokkaalla tavalla auttanut kerhoa. Naisosastossa oli 31. 12. 1958 21 jäsentä.

Toimintasuunnitelmaan kuuluvan Oinassalmen taistelumuistomerkin pystyttämistarujen hankintaa varten pidettiin 30. 3. yleisöjuhla Yhteislyseon salissa ja toinen Möhköllä 7. 4. 1958.

Itsenäisyyspäivänä järjestettiin yhdessä muiden paikkakunnan järjestöjen kanssa yleisöjuhla. Sankarihaudalle on laskettu seppeleet vainajienpäivänä ja itsenäisyyspäivänä. Kunniavartiot on järjestetty sankarihaudalla vapaussoturien juhlapäivänä ja vainajienpäivänä, sekä itsenäisyyspäivänä ja jouluaattona yhdessä aliupseerien kanssa.

Kertomus Tohmajärven-Värtsilän Reserviupseerikerhon toiminnasta v. 1958

Vuoden 1958 aikana on pidetty yhteensä 8 kerhoiltaa, joihin on osallistunut keskimäärin 15 kerhon jäsentä ja lisäksi kahteen kokoukseen Kiteen kerhon jäseniä yhteensä 15.

Varsinaisia esityksiä ja alustuksia vuoden aikana on ollut 4 eli:

Kerhon jäsenen luutnantti Pauli Ikosen alustus maanpuolustushengestä. Keskustelussa käytettiin noin 30 puheenvuoroa.

Kerhon jäsenen vänrikki Arvo Lehiköisen esitys mukanaolostaan YK:n Suetzin komppaniassa. Keskustelussa käytettiin noin 20 puheenvuoroa.

Pohjois-Karjalan piirin maastokilpailuissa Ilomantsissa 5. 10. kerhomme voitti piirin mestaruuden.

sen kanssa ampumakilpailu sotilaspistoolilla. Tämän 2. 11. järjestettiin paikallisen aliupseeriyhdistyksen kilpailun voitti aliupseeriyhdistys.

Syksyn aikana järjestettyyn n.s. puulaakiammunnan kerhomme osallistui, mutta ei saavuttanut mainittavaa sijoittumista.

Urheilutoiminnasta yleisesti merkittävään, että se on ollut vilkasta. Menestys kilpailuissa on myös ollut hyvä, jopa niin hyvä, että vuoden lopussa kaikki 3 Pohjois-Karjalan piirissä kilpailtavaa kiertopalkintoa olivat kerhomme hallussa.

Merkittävään vielä, että urheilutoiminnan vilkkauteen ja kerhon hyvään menestykseen on suurin ansio urheiluohjaajan luutnantti Toivo Vesterisen työllä ja innostuksella.

Hengellinen toiminta:

Hengellisen toiminnan merkeissä järjestettiin joulukuussa pikkujoulu vakavamielisessä hengessä. Tilaisuudessa, jonka ohjelman järjesti naisjaosto, puhui kirkkoherra Tauno Hopia.

Kertomus Enon Reserviupseerikerhon toiminnasta toimivuonna 1958

Kerhon vuosikokous pidettiin 2. 2. 1958.

Vuosikokouksessa hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaisesti on kuluneena toimivuotena pidetty kerhokokouksia, järjestetty kilpailu- ja harjoitusammuntoja, hiihto- ja suunnistuskilpailuja, tehty muutamia virkistäytymisretkiä, varojen kartuttamiseksi järjestetty puutavaran vieritystalkoita ja osallistuttu sankarivainajain muistopäivän ja itsenäisyyspäivän juhlallisuuksiin Enossa.

Helmikuun 22 p:nä vierailtiin yll. P. Suomelan kodissa, jossa muisteltiin erityisesti jääkärien vaiheita itsenäisyytemme aamunkoitossa.

Maaliskuun 2 p:nä oli niinikään kerhokokous yll. A. Airaksisen kodissa Uimaharjussa.

Maalisk. 23 p:nä pidettiin kerhon ampumahiihtokilpailut Vallisjärven maastossa.

Sankarivainajain muistopäivänä osallistuttiin jumalanpalvelukseen Enon kirkossa ja käyntiin sankarihaudoilla, jonne laskettiin kerhomme kukkalaite.

Toukokuun 16 p:nä oli hengellisen toimikunnan järjestämä tilaisuus Enon Alapappilassa. Tilaisuudessa oli vierailijana Joensuun Res.ups.kerhosta yll. khra O. Krogerus. Ed. lisäksi puhuivat tilaisuudessa yll. khra K. Tiitinen ja past. R. Kangas.

Kesäkuussa suoritettiin kerhon kevätammunnat, sekä pidettiin useita puutavaran vieritystalkoita kerhon rahavarojen kartuttamiseksi.

Syyskauden toiminta alkoi hausalla retkellä Pielisjärven Kuoran salolle, jossa saunomisen ja hauskan seurustelun lisäksi oli suunnistuskilpailut ja harjoitusammunnat.

Lokakuun 5 p:nä oli Enon Reserviupseerikerhon ja Itä-Koitereen—Pielisen Erämiesten välinen ampumakilpailu Rahkeella.

Lokakuun 19 p:nä kerhon jäsenet vaimoineen ja autoineen osallistuivat tarmokkaasti Sotainvalidien Veljesliiton Enon alaostaston keräykseen, saavuttaen

sievoisia tuloksia puutteessa olevien invalidiaseveljen ja heidän perheittensä taloudellisen hädän lievittämiseksi.

Joulukuun 6 p:nä osallistuttiin itsenäisyyspäivän tilaisuuksiin. Sankarihautoilla oli reservin upseerien asettama vartio. Samoin jouluaattona 24. 12.

Joulukuun 14 päivän iltana vierailtiin yll. Eino Pyörnilän kodissa Revonkylän koululla kerhon pikkujoulun merkeissä.

On ilolla todettava, että myös kerhon naisjaoston toiminta on kuluneena toimivuotena huomattavasti vilkastunut ja löytänyt itsenäisiä toimintamuotoja.

Rääkkylän Reserviupseerikerho r.y:n toimintakertomus 1958

Kokouksessa 18. 5. 58 päätettiin pitää lento- ja pesäpallo-ottelu toisena Helluntaipäivänä 26. 5. 58. Samoin keskusteltiin silloin alustavasti retkeilymajan rakennushankkeesta ja paikasta.

18. 5. laskettiin sankarihautoille sepele.

Pesäpallo-ottelu pidettiin 26. 5. -58, jonka voitti au-yhdistys (9. 9.). Lentopallo-ottelun voitti myöskin au-yhdistys (6. 6.).

Itsenäisyyspäiväjuhlaa ja mitalinjakotilaisuutta varten pidettiin 3 yleistä ja 1 hallituksen kokous (20. 12). Useiden ylimääräisten neuvottelujen ja soittojen jälkeen saatettiin asiat lyödä lukkoon. Marttoja pyydettiin huolehtimaan kahvitarjoilusta, johonka tarat saatiin ilmaiseksi pitäjän eri kaupoista. Aamulla klo 9:n mennessä olivat autot saapuneet pitäjän eri puolilta täynnä väkeä Pirttikalliolle, ja naiset ja miehet saapuivat sisälle lämmittelemään. Autoissa tuli kaikkiaan n. 150 henkeä. Lisäksi saapui paikalle jalkaisin ja muilla välineillä arviolta 200 henkeä. Pirttikalliolle järjestettiin juhlaan osallistuvat neliriviin, josta sitten lähdettiin nelijonossa kohti kirkkoa luutn. Erkki Karivuon johdolla. Kirkossa osallistuttiin jumalanpalvelukseen, jossa Ville Muilun, Rauma-Repolan poikatorvisoittokunnan ja paikallisen kirkkokuoron esityksiä kuultiin hartain mielin. Jumalanpalveluksen jälkeen rintamamiehet asettautuivat neliriviin sankarihautojen eteen. Kaikkien järjestöjen yhteisen sepeleen laskivat yliluutn. Mikko Hirvonen ja kunnallislautakunnan esimies vääpeli Erkki Kähkönen. Mikko Hirvonen puhui tämän jälkeen sankarivainajien muistolle. Tämän vaikuttavan tilaisuuden jälkeen rintamamiehet ja naiset marssivat nelijonossa Suomen lipun jäljessä kohti mitalinjakopaikkaa.

Itsenäisyys- ja mitalinjakujuhla alkoi yleisön laulaessa torvien säestyksellä Karjalaisten laulun. Kirkkoherra Ville Muilu piti voimakkaan isänmaallisen puheen. Torvisoittoesityksen jälkeen puhui maanviljelijä, kapteeni Koponen. Varsinaisen mitalien jaon suoritti majuri Penttinen avustajinaan Elsa Kankaanrinta, Erkki Karivuo ja Niilo Anttila. Tilaisuus päättyi Jumala ompi linnamme lauluun. Juhlassa oli varovasti laskien n. 350 henkeä.

Pikkujoulujuhlassa Rasivaarassa oli n. 100 henkeä, kerhon jäseniä 4 henkeä. Juhlan oli järjestänyt au-yhdistys yhdessä ups. kerhon kanssa.

Vuosikertomus Ilomantsin reserviupseerikerhon naisosaston toiminnasta 1958

Ilomantsin reserviupseerikerhon naisosaston perustava kokous pidettiin kappalaisen pappilassa 10. 2. 1958.

Kokouksessa valitun johtokunnan kokoonpano on seuraava: puheenjohtaja Ulla-Maja Posti, sihteeri-rastastonhoitaja Eini Pakarinen, jäsenet Sirkka Heiskari, Kirsti Pohjolainen, Aune Sarasti ja Maija Tuovinen.

Naisosaston jäsenmäärä on 20 maksanutta jäsentä.

Perustavassa kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan on naisosasto kokoonnut kerran kuussa samanaikaisesti reserviupseerikerhon kanssa Rajassa. Sen lisäksi on ennen myyjäisiä kokoonnuttu useita ylimääräisiä kertoja sekä jäsenten kodeissa että Rajassa ompelu- ja olkitöiden merkeissä.

Reserviupseerikerhon 30. 3. 58 pitämään juhlaan osallistuttiin järjestämällä siellä pannolappuarpajaiset ja huolehtimalla kahvitarjoilusta. Myös pidettiin arpajaiset kerhon Möhköllä 9. 4. 58 pitämässä juhlassa. Rahallinen tulos juhlista 15.000 mk lahjoitettiin Oinassalmen taistelun muistomerkkirahastoon.

Reservin upseerien ja aliupseerien hengellisessä tilaisuudessa 20. 4. 58 järjestettiin yhdessä aliupseerien rouvien kanssa kahvitarjoilu.

Piirin 5. 10. 58 Ilomantsissa pidetyissä maastokilpailuissa huolehti naisosasto muonituksesta Rajassa ja mehutarjoilusta Tervaruukin alueella.

Pikkujoulua vietettiin yhdessä reserviupseerikerhon kanssa Mikkilässä 5. 12. 58.

Myyjäiset pidettiin yhdessä Rajasotilaskotinaisten ja Marttojen kanssa Rajassa 14. 12. 58. Puhdasta tuloa kertyi myyjäisistä 10.540 mk.

Kuluneena toimintakautena on mieliala naisosaston keskuudessa ollut innostunut ja yhteishenki erinomainen. Jatkukoon hyvin alkanut työ alkavanakin toimintakautena ja liittäköön joukkoomme monta uutta jäsentä.

TÄYSVAKUUTUS

Toimitusjohtaja Teräväinen esitteli uutta toimistoan liiketuttavalleen.

— Sinulla on tosi komea toimistohuoneisto, totesi tuttava. Mutta kuinka ihmeessä uskallat pitää tuota kallisarvoista antiikkikelloa konekirjoitushuoneen seinällä? Olet kai sentään vakuuttanut sen korkeasta hinnasta?

— Ei tarvitse, vastasi johtaja Teräväinen. Kello kyllä pysyy seinällä, sillä 15 konekirjoittajataarta katsoo sitä vähintään joka viides minuutti!

EPÄILYTTÄVÄÄ SEURAA

Sateenvarjo oli telineessään ja oli sangen tyytyväinen elämäänsä. Mutta sitten sen viereen ilmestyi kävelykeppi. Sateenvarjo katseli sitä hetken aikaa suurta halveksuntaa osoittaen ja puuskahti sitten:

— Vietävä, joka paikkaan ne nuo nudistit tuppautuvatkin...

RESERVIUPSEERIKERHOJEN SIHTEERIT

Piiri toivoo, että ne sihteerit, jotka eivät ole vielä ilmoittaneet kerhonsa toimihenkilöitä, tai toimittaneet jäsenluetteloja, tekisivät tämän mahdollisimman pikaisesti, jotta liitto ja piiri saavat tarvitsemansa tiedot käyttöönsä.

Lausumme 11. 3. 59 perustetun **Liperin Reserviupseerikerhon** tervetulleeksi Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiiri r.y:n kerhoyhteisöjen joukkoon. Samoin **Liperin Reservin Aliupseerit** Reservin Aliupseerien Pohjois-Karjalan piirin yhdistysten joukkoon.

Peitsi ja Karjalan Pojat lehtien tilauksia ottaa vastaan Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiirin sihteeri, yliltn. res Erkki Rouhiainen, Joensuu, Ilveksenkatu 16. Puh. 2437.

Suo siunaus, Herra, Suomelle, Niin
kukkahan puhkee maamme,
Sä rauhalla suojaa rantamme, Niin
paistetta onnen saamme,
Ja veljinä lailla kristittyin Sua,
Luojamme, palvelkaamme!
On synkeys kansan peittänyt, Se varjossa
kauvan kulki,
Vaan, Herra, sä annoit päivän nyt Ja
armosi aarteet julki.
Sun voimasi, taivaan rakkaus, Pois
turmion vallat sulki.
Kun ennätti vaaran, tuskan yö. Et sallinut
jäää vaivaan.
Kun kohtalon myrskyt purtta lyö. Taas
vastakin astut laivaan,
Oi johdata kansaa Suomenmaan. Vie
voittohon tietä taivaan!

E. Bix. Suom. Hilja Haahti.

Karjalan Poikien

tämä, vuoden 1959 ensimmäinen numero on pääasiassa nurmekseläisten toimittama. Materiaalin on koonnut suurimmaksi osaksi toimittaja Topi Toivanen, joka on osoittanut, että yksikin mies voi saada paljon aikaan, kun vain on innostusta asiaan.

Tarkoituksena on, että muutkin kerhot, Lieksa, Outokumpu, Ilomantsi, Kitee jne. noudattaisivat samanlaista menettelyä ja toimittaisivat kukin ainakin yhden numeron aineiston Karjalan Pojille. Paikalliset varuskunnat ovat jo aikaisemmin näyttäneet hyvää esimerkkiä lähettämällä kirjoituksia moniin lehtemme numeroihin. Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiirin vuosikokouksessa todettiin, että Karjalan Pojat muodostui viime vuonna taloudellisesti kannattavaksi, tuotipa se piirin vähäisiin rahavaroihin sievoisen lisäyksenkin. Kannattaa siis jatkaa ja kehittää yhteistä lehteämme edelleen.

Tämän numeron kansikuva esittää Nurmeksien kauppalan ja Porokylän välillä olevaa kaunista harjua, jolla sijaitsevat mm. Olli Tiaisen hauta sekä vapaussodan ja viime puolustusotiemme sankarihaudat.

KARJALAN POJAT

- **Julkaisija:** Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiiri r.y.
- **Toimitus:** Päätoimittaja, yliltn. Veikko Pekkarinen ja yliltn. Erkki Rouhiainen.
- Lehti ilmestyy neljä (4) kertaa vuodessa.
- **Tilaushinnat:** koko vuosi mk 250:—, puolivuosi mk 150:— ja irtonumero mk 75:—.
- **Toimitus ja konttori:** Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiiri r.y., sihteeri yliltn., tark. Erkki Rouhiainen, Joensuu, Ilveksenkatu 16, puh. 2437, päätoimittaja yliltn., päätoimittaja Veikko Pekkarinen, Joensuu, Yläsatamak. 6, puhelin toimi 2818 ja koti 2454.
- **Talous:** piirin taloudenhoitaja, kapteeni, pankinjohtaja Ahti Nevalainen, Joensuu, Silta-
katu 12 (PYP), puh. 4045, postisiirto Ku 24575.
- **Avustajakunta:** apteekkari Niilo Anttila, evl. evp. Toimi Haaranen, fil.maisteri A. L. Hintikka, kansanopistonjohtaja Joose Hytöten, metsänhoitaja Kaarlo Kettunen, opettaja Lassi Kontiala, maanvilj. Erkki Korhonen, kirkkoherra Olavi Krogerus, majuri Y. Kärkkäinen, kauppias Arvi A. Lallukka, kirkkoherra Ville Muilu, kapt. evp. Hemmi Mustonen, metsänhoitaja Olavi Määttä, kirkkoherra H. W. Oksanen, kapt. evp. Otto Pitkänen, maj. evp. Reino Penttinen, kirkkoherra Heikki Savola, kirkkoherra Kalle Tiitinen, toimittaja Topi Toivanen, konttoripäällikkö Aimo Tolonen, metsänhoit. Aatos Tuovinen, varatuomari Paavo Turtola sekä upseerikerhojen ja aliupseerikerhojen valitsemat.

Nurmeksen Apteekki	Nurmeksen Sähkö Oy
Raja-Karjalan Osuusliike	Nurmeksen Säästöpankki Puh. NURMES 216, VALTIMO 77
Nurmeksen Paperi- ja Kemikaalikauppa NURMES — Puh. 39	Pohjolan Vaatetus Oy NURMES ● Koko perheen vaatettaja ●
Nykäsen Sähköliike NURMES	Nurmeksen Kiviveistämö POROKYLÄ — Puh. 331
H. NISSINEN NURMES	Lihaliike UDD NURMES — Puh. 201, 310
J. H. MIKKONEN NURMES Puh. 227	Porokylän Kone- ja Urheiluliike
Nurmeksen Talouskauppa P. Kaikkonen	Kelloliike V. LIPPONEN POROKYLÄ
PIKA-PALA H. Reinikainen	Porokylän Ruoka- ja Sekatavarakauppa
Kello-Kultasepäniike PEHKONEN POROKYLÄ ● JUUKA	UUSI-BAARI NURMES
T:mi M. KINOS NURMES	Nurmeksen Kirja Oy

KARJALAN POJAT-lehden ilmoitushinnat ovat seuraavat:

1/1 sivu, 1-väri	20.000:—
1/2 " "	11.000:—
1/3 " "	8.000:—
1/4 " "	6.000:—
1/8 " "	3.500:—
1/16 " "	2.000:—
1/32 " "	1.000:—
Rivi " "	500:—

**KARJALAN POJAT jokaiseen maanpuolustusystävälliseen
kotiin Pohjois-Karjalassa!**

BAARIMME

POROKYLÄSSÄ JA KAUPPALASSA OVAT VIIHTYISIÄ
JA NOPEITA RUOKAILUPAIKKOJA.

RAVINTOLAMME

NURMEKSEN KAUPPALASSA ON TUNNETTU VIIH-
TYISYYDESTÄÄN JA MAUKKAISTA ATERIOISTAAN.

Tervetuloa iltaa istumaan! **Jukolan Osuuskauppa**

**Eino
Saastamoinen**

POROKYLÄ
Puh. 199

**T:mi
ALBIN KETTUNEN**

POROKYLÄ — Puh. 272

**Nurmeksen
Puutarha**

POROKYLÄ
Puh. 311

KUKKAKAUPPA
KAUPPALASSA
Puh. 478

TOIVO ALHO

40 palvelun vuotta
KAUPPATOIMINTAA
POHJOISIMMASSA KARJALASSA

**NURMEKSEN KAUPPA-
OSAKEYHTIÖ**

Sekatavarain tukku- ja vähittäisliike

TYTÄRYHTIÖ

**NURMEKSEN RAUTA-
OSAKEYHTIÖ**

Rauta- ja rakennusalan erikoisliike

*Kruunaa
kahvituokion
nautinnon*

SOK:n OSUUSKAUPAT

Nurmeksen Osuusmeijeri

Perustettu 1901
Jäseniä 3650

Vuoden 1958 maitomäärä 24,2 milj. kiloa
Vuoden 1958 liikevaihto 961,7 milj. mk

NURMESHovi

NURMES

Nurmeksen Osuuskassa

- POROKYLÄ
- KAUPPALA
- SARAMO

Eino Saastamoinen

POROKYLÄ — Puh. 199

Nurmeksen Sementtivalimo Oy

NURMES — Puh. 165

AUTOMAA OY

NURMES

Puh. 501